

Eesti Saarte Kogu üldkogu Manijal 27.-28. juunil 1997.a.

Osavõtjad:

Saarte esindajad

Abruka – Tõnis Siplane;
Hiiumaa – Ants Rebane;
Hiiumaa, Pühalepa vald – Ants Rebane;
Kassari – Tiiu Kopli;
Kihnu – Juhan Vapper, Külli Sepp, Arvo Saare;
Manija – Ülle Tamm, Tiit Pilt;
Pakri – Ain Sarv;
Piirissaar – Peep Tambet;
Prangli – Väino Leppmets, Lembit Tammsaar;
Ruhnu – Mari Sarv, Vello Kümmel;
Saaremaa – Jaanus Reede;
Saaremaa, Kihelkonna vald – Arvo Kullapere;
Vahase – Arvi Prei;
Vilsandi – Kadriann Saar, Arvo Kullapere;
Vormsi – Ants Rajando, Kristina Rajando, Mall Vainola, Teet Vainola.

Eestseisus ja kaastöönõukogu

Leo Filippov, Andres Iherman, Urmas Kase, Aado Keskaik, Arvo Kullapere, Maret Pank, Ants Rajando, Heli Salong, Ain Sarv, Mark Soosaar (tuli hiljem, 28.06).

Külalised

Kadi Alatalu, Peep Aru, Helen Haab, Vambo Kaal, Liivi Keskaik, Jaak Maandi, Heiki Mägi, Mari Pedak, Marge Pervik, Endel Saar, Anu Saare, Õie Sarv, Vadim Vlassov, Kai Võlli.

27. juunil algas koosolek kell 16. Koosolekut juhatajaks valiti Leo Filippov.

Tervitused

- Pärnu asemaavanem **Heiki Mägi** tervitas osavõtjaid ja ütles, et Pärnu maavalitsus toetab igati Saarte Kogu liikumist.
- Tõstamaa vallavanem **Toomas Rõhu** tervitas osavõtjaid ja tänas Saarte Kogu liikumist, tänu millele elu Manijal on tublisti edasi läinud.
- Manija Saare esindaja **Tiit Pilt** tervitas osavõtjaid Manija saarele tulemast.

Ettekanded ja sõnavõttud

Aado Keskaik pidas ettekande Saarte Kogu viiest tegevusaastast – mida loodeti ja mis on saanud:

Algusest peale võeti hoiak, et sellest saagu saarte parlament ja see olgu partneriks Eesti riigile. Juba 1993 algatati Saarte seaduse eelnõu. See põhiliin takerdus, valitsus seaduseelnõud ei toetanud, põhikirja ei õnnestunud registreerida, pöördumistest igasugustesse instantsidesse erilist efekti pole olnud. Siin on vast võti, miks mõned on kõrvale astunud ja jätkanud on uued. Seotus ühe suurprojektiga (Saarte seadusega) on vähendanud sidet liikmessaartega. Enamik saarte elanikest ei tea ESK-st just palju. Saarte parlamendi versioon ei ole realiseerunud.

Kuid sündmused on seotud nii põhjuste ja tagajärgedega. Seejuures *tulemus* on see mida taotleti, *tagajärg* on see mida ehk ei plaanitud, aga mis sellest hoolimata toimus. Saarte programm on just selline, 13 miljonit krooni 1995-96, sellest 12 miljonit väikesaartele (1000 elanikku). Sellega saavad lahendust mitmed infrastruktuuri hädad, on loodud toimiv inimeste kollektiiv ja suhete võrk, mida ilma ESK-ta ilmselt poleks tekkinud. Saared on tõusnud ühiskonna infoväljas küllalt kõrgele. Seaduseelnõu käsitlemine on loonud saartest iseenda eest seisva grupi mulje. Seega tagajärgi on enam kui tulemusi.

Kas jääme edaspidi endise versiooni juurde? Tuleks leida, mis on see, milles oleme tugevad, ja tegelda sellega. On vaja suhetekorraldust, et üldse olla keegi. Endast peab andma pidevalt signaale, sest kui sind pole siin, pole sind kuskil. Ja lõpuks hakkavad liikmed esitama küsimusi, et milleks maksta liikmemaksu sellele, mida pole olemas.

Maret Pank andis ülevaate Taani Väikesaarte Assotsiatsioonist. Selle liikmeks võivad olla omavalitsuseta saared, mille elanike arv on 20-1200. Praegu ühendab ta 27 saart 5000 elanikuga.

Mart Maandi kõneles Soome väikesaarte seminarist Porvoos. Üks probleeme oli seal, et seda ei loeta saareks, millel on sillaühendus. Eesti on oluline saareriik – kui Soome, Rootsi, Taani ja Norra välja arvata, siis järgmises grupis on Eesti juba täiesti arvestatav jõud.

Helen Haab rääkis mõne sõnaga Soome saarte eripärast.

Organisatsiooniline osa

Ain Sarv andis ülevaate liikmemaksudest.

Otsus: Saata meeletuletuskiri igale saarele, kellel liikmemaksuvõlgnevusi. Omavalitsusega saartel saata meeldetuletuskiri valda, koopia saare esindajale. Hiiumaal saata see omavalitsuste liidule. Hiljem saata kõigile meeldetuletuskiri aasta esimestel päevadel.

Soovituslik liikmemaksu miinimum väikesaartele oleks 3 kr. alalise elaniku kohta. Hiiumaale soovitada maksta veidi rohkem, kui Saaremaa (umbes 0,25 kr./in.).

Pühalepa vald taotleb liikmeks. Esindajateks on volitatud Anton Kaljula ja Ants Rebane.

Otsus: Võtta Hiiumaa Pühalepa vald saarte kogu liikmeks.

Saaremaa Talupidajate Liit taotleb 3000 kr. toetust Saarte maanaiste ja taluperede II kokkutuleku korraldamiseks.

Otsus: Toetada Saaremaa Talupidajate Liitu 3000 krooniga.

Ants Rebane: Suursaarte ja väikesaarte huvid on erinevad – suursaared tahavad oma häälele kaalu, väikesaartel olulisem koostöö omavahel. Kool või mitte, aga olulised on tasuvad töökohad. Oleks vaja aktsiooni, mis paneks rahva rohkem saartele käima.

Idee: Luua preemiamärk neile turistidele, kes kõik asustatud saared läbi käivad. Inimene, kes sellise asja ette võtab, ei ole mitte vaene.

Ain Sarv: Igal saarel võiks olla usaldusisik, kellelt saab märgi. See projekt oleks ühise asja ajamine.

Aado Keskaik: Algatada väikesaartele välispartnerite leidmise aktsioon ja väliskülaskäigud.

Maret Pank: Selle puhul jäädakse sõidurahadega jänni, aga toetan selliseid ühisprojekte, nagu saarte "Bread & breakfast" (majutamine hommikusöögiga) ja kultuurikoostöö. Väikesaar ise ei saa sellise asjaajamisega hakkama.

Arvo Kullapere: Asju võiks ajada ka Läänemere suursaarte koostöövõrgu B7 raames.

Ants Rajando: Koostööprojekte võiks ajada välisväikesaartega koostöö teemal ning väikesaarte töökohtade loomise teemal.

Ants Rebane: Võiks ajada asju ühise turismiprojektina.

Otsus: Leppida Saaremaa merepäevade korraldajatega kokku ja saata kutse nendest osavõtuks Taani Väikesaarte Assotsiatsioonile.

Aado Keskaik: Sügisel on Kuressaares saarte uurijate konverents. Kas ESK ei võiks sinna panust teha?

Arvo Kullapere: Pakun välja idee, et taanlased koolitaksid meie väikesaari ja küsiks selleks EL-tuge. Nii saaksid nad ise tööd ja meie kasu.

Ain Sarv: Meie käsilolev demokraatiaprojekt on ainult pooleldi finantseeritud. USA Balti Fondilt ei saanud ju jätkuprojektile toetust. Seda oleks aga ikkagi vaja, selle sisu on koostöövõrgu loomine Interneti ja elektronposti vahendusel.

Otsus: Demokraatia jätkuprojektile otsida uut rahastajat.

Koosolek katkestatakse 27. juuni õhtul kell 20.30.

Koosolek jätkub 28. juuni hommikul kell 8.30. Juhatab Leo Filippov.

Arvo Kullapere, eestseisuse aruanne.

Tegevsekretär on tööle võetud. Info on liikunud, aga pressi ees oleme olnud tagasihoidlikud. Eestseisus on vähe koos käinud, sest kõik on mujal tihedalt töös.

Logo on Saaremaa disainerite tehtud. Seni on seda kasutatud ainult kirjablanketil. Edaspidi tuleb meie bülletäänidel ja muudel väljaannetel ja teha võiks ka mingeid meeneid.

Kaastöönõukogus on tugevad isiksused, igati on hulka tulnud sisemisest sunnist. Tuleks tegutseda selles suunas, et saari puudutavail riigi- ja ärikohtumistel ja otsustamistel oleks Saarte Kogu juures.

Eestseisuse tegevus on vähem nähtav, see on rohkem telefoni- ja kirjatöö.

18. novembril arutasime seadust, programmi ja projekti. Senine viga on ilmselt selles, et liiga suur panus on tehtud seadusele. Sotsiaalprobleemide, tööhõive, kooli, metsareformi jms. asjus oleks tulnud rohkem kaasa rääkida ja tegutseda, siis oleks suutnud ka reformide lööke saartel pehmendada.

Enda puuduseks loen seda, et muud ametikohustused pole mul lasknud koormat õieti vedada. Tahan küll oma kodusaare asja edasi ajada, aga eestseisuse esimehe kohalt tahan tagasi astuda.

Uus eestseisus peaks kohe uuendama lepingu tegevsekretäriaga.

Edaspidi peaks kaasa tõmbama saartel elavaid noori. Tore on, et meiega on kaasa töötama hakanud vallavanemad. Nii ei ole meil enam asjata töö tunnet.

Kui valitsus saarte programmi edasi finantseerib ja me ise miskit valesti ei tee, siis ilmselt koostöö jätkub. Paar päeva tagasi maarahva erakondade esindajatega kohtudes tundus, et ka Saarte seaduse eelnõu on pragusel kujul juba täiesti aktsepteeritav. Meid on seni petetud selle kohe-kohe tuleva suure regionaalpoliitika seadusega (Katušin). Selliste liimileminemiste eest tuleb hoiduda.

Järgmine esimees peaks intensiivsemalt tööd tegema, kui mina suutsin, ja tuginema saarte esindajatele. Seejuures saare esindaja ja saarevanem ei pruugi alati olla seesama inimene. Vaja on, et iga väikese kogukonna huvid jõuaks välja.

Vaja oleks ka luua sidemed äristruktuuridega. Meil puudub ülevaade, milline ettevõtetus on väikesaartele tekkinud. On küll veidi turismi ja kalapüüki. Ehk saaks saarte ärimehed ära maksta oma saare liikmemaksu Saarte Kogule. Riigi tugi on juba niigi tuntav (Vilsandi kokku 1,5 miljonit, transporditugi 200 000), samal ajal ei saa Kihelkonna valla ülejäänud 42 külale vahel 10 kroonigi anda. Kui ikka dotatsiooniga saartele viina vedada, siis see on ülekohtune, see raha võiks hoopis mõne õppija stipendiumiks minna.

Veel üks näide Vilsandilt: 10.-13. juulil toimuvad ülemaailmsed Vilsandi päevad, seekord juba kolmandad. Saarel on kolm olulist inimrühma – alalised elanikud, suvilaomanikud, tagastatud maade omanikud. Leian, et selline suur koosolek puhastab ja vabastab inimese pingetest. Tänavune teema on külaliikumine, pühitsetakse aastaid söötis olnud kalmistu, räägime kooli probleemist. Soovitan sellist kogunemist ka teistele saartele.

Maret Pank: Kas nendes ärifirmadele valesti läinud rahades oli midagi kriminaalset?

Arvo Kullapere: Ei olnud, see oli ainult hoiatus, et juba üks viga võib maine täis teha.

Maret Pank: On oluline, et iga saare kogukond jälgiks, et riigi tugi oleks optimaalselt kasutatud.

Aado Keskpaik: Kas aruanne on olemas ka kirjalikult?

Arvo Kullapere: On küll.

Otsus: Eestseisuse aruanne kinnitada. Kirjalik aruanne lisada koosoleku protokollile.

Andres Ihermann, revisjonitoimkonna aruanne.

27. juuni seisuga on kontrollitud nii Saarte Kogu kui ka projekti kõik dokumendid ja üle loetud kassajääk. Mingeid puudusi avastatud ei ole, kulud vastasid eelarvele. 1997.a. eelarvet ei ole. Projekti raha on kulutatud vähe.

Otsus: Revisjonitoimkonna aruanne kinnitada. Kirjalik aruanne lisada koosoleku protokollile.

Valimised

Leo Filippov: On tulnud kaks taandamisteadet – Arvo Kullapere ja Arvo Saar.

Arvo Saar: Minu töö iseloom on muutunud, olen nüüd 6 kuud Eestist ära kaugsõidus. Pole mõtet kohta kinni pidada, kui ise kaasa ei saa teha.

Arvo Kullapere: Olen ka oma valla volikogu esimees ja suured ehitused rahvuspargis võtavad kogu aja. On vaja värsket verd ja teist vaatenurka.

Leo Filippov: Eilse õhtu lobitöö tulemusena on kujunenud ettepanek, millel on ka saarte tugi – eestseisusse valida Kihnu vallavanem Juhan Vapper ja Piirissaare vallavanem Peep Tambet. Eestseisuse esimeheks võiks saada senine eestseisuse liige Ants Rajando.

Peep Tambet: Mind pakuti välja küll, aga ma arvan, et Saaremaa esindaja peaks hulgas olema.

Maret Pank: Peaks olema üks esindaja suursaartelt ja kaks väikesaartelt.

Aado Keskpaik: Tahan paluda, et Juhan ja Peep ennast nüüd ise taandama ei hakkaks.

Maret Pank: Esimees on põhiline mootor, kes saab juba otsustada.

Arvo Kullapere: Mina näeks eestseisuse esimehena Leo Filippovit. Eestseisuse esimehel tuleb palju suhelda riigi ja Euroopa koridorides, Leol on need kogemused olemas, lisaks head sidevahendid. See tagaks ka Saarte Kogu ja Saarte Instituudi jätkuvalt hea koostöö.

Leo Filippov: Mina olen ametnik ja bürokraat, kes teeb, mida ülemused käsevad. Pean omavalitsuste esindatust palju olulisemaks, need on ka riigi poolt aktsepteeritud. Seetõttu taandan ennast.

Endel Saar: Eestimaal on kaks asja tähtsad – ametnik ja paber. Seepärast on kahju, et sa ennast taandad.

Maret Pank: Leo on küll hea mees, aga ta on riigiametnik. Omavalitsus on selles asjas palju vabam. Pakun välja uue kandidaadi, Saaremaa omavalitsusliidu esindaja ja Lümända vallavanema Jaanus Reede.

Esimehe kandidaate jääb ainult üks – Ants Rajando.

Ants Rajando: Natuke samad argumendid on küll, et väga palju on muid kohustusi, aga püüan siiski hoiduda enda taandamisest. Lisaks toetan seda Mareti ettepanekut, et eestseisuses oleks ka üks suursaarte esindaja. Siiski on mul mõned küsimused Aini ja Mareti jätkamise kohta.

Maret Pank: Saarte Instituudi situatsioon on praegu ebakindel, aga kaastöönõukogus ma jätkan.

Ain Sarv: Olen valmis tegevsekretärina jätkama, aga sellel sügisel olen kaks ja pool kuud ära õppimas.

Hääletatakse ettepanekut valida Ants Rajando eestseisuse esimeheks – 13 häält on poolt, 1 hääl erapooletu. Tulemus: Ants Rajando on valitud eestseisuse esimeheks.

Maret Pank: Tahan tänada Arvo Kullaperet eestseisuse esimeheks oleku aja eest ja soovida, et ta jätkaks kaastöönõukogus.

Eestseisuse liikmeteks on kolm kandidaati – Kihnu vallavanem Juhan Vapper, Piirissaare vallavanem Peep Tambet ja Lümända vallavanem Jaanus Reede.

Otsus: Teha kinnine hääletus, igal esindajal on kaks häält, Maret Pank loeb häält.

Maret Pank: Välja oli jagatud 15 sedelit, hääled jagunesid nii:

Juhan Vapper	–	14
Peep Tambet	–	3
Jaanus Reede	–	13

Eestseisuse liikmeteks on valitud Juhan Vapper ja Jaanus Reede.

Kohale jõudnud Mark Soosaarele, kes astub kaastöönõukogust tagasi, antakse üle Eesti Saarte Kogu kingitus.

Maret Pank: Teen ettepaneku kutsuda kaastöönõukogusse Vambo Kaal.

Kaastöönõukogu uuteks liikmeteks saavad Arvo Kullapere ja Vambo Kaal.

1997.a. II poolaasta eelarve esialgne kava:

Jääk 27.06.1997	28 700	
Sissetulek	15 000	
Liikmemaksud		15 000
Väljaminek	20 000	
Palgafond		8 000
Üldkogu		3 000
Maanaiste kokkutulek		3 000
Halduskulud		3 000
Ettenägemata kulud		3 000
Reserv 1998.a. I poolaastaks	23 700	

Ants Rebane: Tegevsekretäri töötasu tuleks tõsta 14%, et inflatsiooniga kaasas käia

Korrigeeritud eelarve

Jääk 27.06.1997	28 700	
Sissetulek	15 000	
Liikmemaksud		15 000
Väljaminek	22 000	
Palgafond		10 000
Üldkogu		3 000
Maanaiste kokkutulek		3 000
Halduskulud		3 000
Ettenägemata kulud		3 000
Reserv 1998.a. I poolaastaks	21 700	

Otsus: Eelarve sellisena kinnitada.

Otsus: Eestseisus koostab 1. septembriks töökava.

Vaheaeg 9.45 - 10.00.

Koosolek jätkus kell 10.00 väikesaarte haridusküsimuste aruteluga (eraldi protokoll).

Lõpuks leiti, et selle teema detailsemaks käsitlemiseks on vaja moodustada töörühmad.

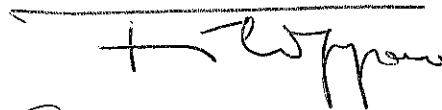
Otsus:

- Moodustada koduõpetajate ja väikesaarte koolide töörühm, mida juhib Mall Vainola Vormsil ja kuhu peale tema kuuluvad Vambo Kaal kaastöönõukogust, Kadri-Ann Saar Vilsandilt ning Kihnu, Ruhnu ja Prangli koolide esindajad.
- Moodustada tiigrihüppe ja koolituskeskuste töörühm, mida juhib Ants Rebane Hiiumaalt ja kuhu kuuluvad Teet Vainola Vormsilt, Andres Ihermann Hiiumaalt ja Maret Pank kaastöönõukogust.
- Eestseisus, tegevsekretär ja kaastöönõukogu mõtlevad välja, kuidas töörühmade kooskaimist finantseerida.

Koosolek lõppes kell 13.00.

Koosoleku
juhataja:

Leo Filippov

Protokollis:

Ain Sarv

